

Vaasan hallinto-oikeus

Diaarinumero 01078/19/5201

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös vesilain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

28.5.2021

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **4.6.2021**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 28.5.2021 nro 21/0079/3, valitus vesitalousasiassa, aallonmurtajan pysyttäminen kiinteistön edustalla, Lieksa.

Luvan hakija

Pertti Eskelinen

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **28.5.2021 – 5.7.2021** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. **Valitusaika päättyy 5.7.2021.**

Vaasan hallinto-oikeus**Päätös**

Antopäivä

28.5.2021

Päätösnumero

21/0079/3

Diaarinumero

01078/19/5201

Asia

Valitus vesitalousasiassa

Muutoksenhakija

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Luvan hakija

[REDACTED]

Päätös, johon on haettu muutosta

Itä-Suomen aluehallintovirasto 8.8.2019 nro 47/2019

Asian aikaisempia vaiheita

Itä-Suomen aluehallintovirasto oli 18.9.2015 antamallaan päätöksellä nro 48/2015/2 myöntänyt [REDACTED] luvan hakemuksessa tarkoitettua suuremman aallonmurtajan pysyttämiseen hakijan omistamien kiinteistöjen [REDACTED] ja [REDACTED] välisen rajan edustalla olevalla vesialueella Lieksan kaupungin Viensuon kylässä. Aallonmurtajan pituus on noin 30 metriä ja leveys noin 5 metriä. Aallonmurtajan jatkona on rannansuuntaisesti oikealle suuntautuva noin 5 metriä pitkä jatko-osa.

Vaasan hallinto-oikeus on 30.6.2017 annetulla päätöksellä nro 17/0239/2 valituksen osittain hyväksyen kumonnut aluehallintoviraston päätöksen ja palauttanut asian aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeus on todennut päätöksensä perusteluissa muun muassa, että ottaen huomioon aallonmurtajien rakentamisen vaikutukset voimassa oleva kaavoitus huomioiden ja hankkeesta yleiselle edulle ja naapuritilojen ranta-alueille aiheutuvat haitalliset vaikutukset, hankkeesta hakijan kiinteistöille koituvaa hyötyä ei ole ollut erityisesti yleiseltä kannalta katsoen pidettävä huomattavana verrattuna siitä koituihin menetyksiin eikä lupaa aallonmurtajan pysyttämiseksi tässä tilanteessa ole voitu myöntää myöskään intressivertailun perusteella. Hallinto-oikeus on siten palauttanut hakemuksen aluehallintovirastolle.

Osoite

Korsholmanpuistikko 43
PL 204
65101 VAASA

Puhelin

02956 42611

Telekopio

02956 42760

Sähköposti

vaasa.hao@oikeus.fi

Valituksenalainen päätös

Aluehallintovirasto on myöntänyt [REDACTED] luvan aallonmurtajan pysyttämiseen kiinteistön [REDACTED] edustalla Pielisen Joensuunnimessä Lieksan kaupungissa lupamääräyksestä 1. ilmenevällä tavalla. Aallonmurtajan sijainti ilmenee 19.6.2012 aluehallintovirastoon toimitetun hakemuksen liitteenä olevasta asemapiirroksesta.

Aluehallintovirasto on myöntänyt [REDACTED] pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten tarvittavaan noin 300 m²:n suuruiseen osaan Viensuun osakaskunnan yhteisestä vesialueesta 422-431-876-5.

Pysyvistä käyttöoikeudesta on määrätty maksettavaksi korvaus lupamääräyksessä 5. Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Lupamääräykset

1. Aallonmurtajan pituus saa olla enintään 30 metriä ja leveys noin 5 metriä. Aallonmurtajan päässä, sen länsipuolella, on noin 5 metriä pitkä ja 3 metriä leveä rannansuuntaisesti kaartuva osa.
2. Aallonmurtaja on pidettävä korkeasta kasvillisuudesta vapaana, asianmukaisessa ja maisemallisesti hyväksyttävässä kunnossa. Aallonmurtajan päällä ei saa varastoida veneitä eikä muita suurehkoja esineitä.
3. Luvan saajan on maksettava kertakaikkisena korvauksena pysyvistä käyttöoikeudesta yhteiseen vesialueeseen Viensuun osakaskunnalle 200 euroa. Korvaus on maksettava 30 päivän kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Maksun viivästyessä on eräpäivän jälkeiseltä ajalta maksettava korkoa korkolain mukaisesti.

Aluehallintoviraston perustelut

Asiakirjoista saadun selvityksen mukaan hakijan omistaman [REDACTED] tilan ranta on ollut venesatamakäytössä jo 1800-luvulla, jolloin rantaan on rakennettu aallonmurtaja- ja laiturirakennelmia palvelemaan maa- ja metsätalouden kuljetuksia sekä Lieksassa asiointia. Aallonmurtaja- ja laiturirakenteita on siitä lähtien ollut rannassa jatkuvasti. Maantie [REDACTED] tilalle on rakennettu 1960-luvulla.

Vesitaloushankkeen luvantarve määräytyy rakentamisaikaan voimassa olleen lainsäädännön ja rakentamisajankohdan olosuhteiden mukaan. Aallonmurtaja- ja laiturirakenteita on ollut [REDACTED] rannassa jo 1800-luvulla, jolloin voimassa olevan lainsäädännön mukaan mainitut rakennelmat eivät ole edellyttäneet viranomaislupaa. Hakija on voinut ilman vesilain mukaista lupaa pitää vesistöön tehtyä rakennelmaa käyttötarkoitustaan vastaavassa kunnossa. Tarkemman selvityksen puuttuessa rakennelman historiatiedoista eri ajankohtina, on luvan saaminen aallonmurtajan pysyttämiseen hakijan oikeusturvan vuoksi perusteltua.

Hankealueella on voimassa Lieksan kaupunginvaltuuston 28.10.2002 hyväksymä [REDACTED] ranta-asetusalueen loma-asutuksen järjestämiseksi. Kaavamääräysten mukaan rakennuspaikkojen luonnonmukaista rantaviivaa ei saa siirtää louhimalla, pengertämällä tai kaivamalla. Tavanomaisen laiturin rakentaminen on kuitenkin sallittua.

Asiassa on kysymys kauan olemassa olleen aallonmurtajarakennelman kunnostamisesta, muuttamisesta ja lisärakentamisesta ranta-asetusalueen määräysten vastaisesti 2000 -luvun alkupuolella. Toteutetut kaksi rakennelmaa yhdessä eivät kokonsa ja muotonsa puolesta sovellu ympäröivään maisemaan. Vaasan hallinto-oikeuden palautuspäätöksen perusteluissa on todettu muun muassa, että ranta-asetusalueen tarkoituksena ei ole ollut lisätä alueen tavanomaisesta poikkeavaa omarantaista rakentamista.

Suurempi aallonmurtaja on ollut [REDACTED] rannassa jo ennen kaavan vahvistamista. Kaavaa käsiteltäessä viranomaiset ovat hyväksyneet aallonmurtajan sijoittumisen rantakaava-alueelle, eikä aallonmurtajalle ole määrätty toimenpiteitä. Aallonmurtaja on edelleen tarpeen hakijan lähisaarissa omistamien loma- ja metsätalouskiinteistöjen tarkoituksena käyttöä ja hoitoa varten. Kaavamääräysten mukainen tavanomainen mökkilaituri ei toteuta hankkeen tarkoitusta. Ranta-asetusalueen merkitty ohjeellinen venevalkama on tarkoitettu saarissa olevia lomakiinteistöjä varten.

Aallonmurtajista aiheutuvaa haittaa on jo vähennetty pienemmän aallonmurtajan poistamisella. Kun otetaan huomioon Pielisen suuret vedenkorkeuden vaihtelut sekä aallokon ja jäiden aiheuttama kuormitus, suuremman aallonmurtajan mitoitus suojaamisvaikutuksen aikaansaamiseksi on perusteltu. Koska paikalla on ollut aallonmurtaja jo ennen rantakaavan vahvistamista, ei aallonmurtajan voi katsoa olennaisesti heikentävän alueen maisema-arvoja kaavamääräysten vastaisella tavalla. Aluehallintovirasto katsoo, että aallonmurtaja lupapäätöksen mukaisesti rakennettuna on edelleen hakijalle tarpeellinen eikä siitä aiheudu veden laadun heikentymistä, sanottavaa luonnonkauneuden tai ympäristön viihtyisyyden vähenemistä eikä muutakaan haittaa.

Hakija omistaa rannan, jonka edustalla aallonmurtaja sijaitsee. Hakijan on tarpeen saada pyytämänsä käyttöoikeus aallonmurtajaa varten tarvittavaan osaan yhteisestä vesialueesta. Pysyvä käyttöoikeus voidaan myöntää, koska hanketta varten tarvittava alue on pienempi kuin hakijan omistamien kiinteistöjen osuutta vastaava osuus yhteisestä vesialueesta.

Hanke ei vaikeuta Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Aallonmurtajan pysyttämistä yksityiselle edulle saatava hyöty on siitä yleiselle ja yksityiselle edulle koituviiin menetyksiin verrattuna huomattava. Luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (jäljempänä ELY-keskus) on vaatinut, että lupahake-

mus hylätään ja aluehallintoviraston päätös kumotaan. Toissijaisesti ELY-keskus on vaatinut, että yleiselle ja yksityiselle edulle aiheutuvan haitan vähentämiseksi aallonmurtaja on lyhennettävä 10 metriin ja sen harjaa on kavennettava noin 1 metriin.

ELY-keskus on perustellut vaatimuksiaan muun muassa seuraavalla tavalla:

1. Viranomaisten lausunnot lupaprosessissa

Viranomaisille on varattu mahdollisuus antaa lausunto hakijan 2.2.2018 päivätyssä täydennyksessä esitettyihin toteuttamisvaihtoehtoihin perustuen, jossa hakija on ensisijaisesti esittänyt aallonmurtajan pysyttämistä, kuitenkin siten, että aallonmurtajaa lyhennetään 25 metriin ja kavennetaan 4 metriin. Aluehallintoviraston kuulutuksessa 14.3.2018 täydennetyn hakemuksen pääasiallisen sisällön osalta todetaan, että lupaa haetaan aallonmurtajan pysyttämiseksi ensisijaisesti siten, että sitä lyhennetään 25 metriin ja kavennetaan neljään metriin. Toissijaisesti aallonmurtajan pysyttämistä haetaan 20 metrin pituiselle ja kolmen metrin levyiselle rakenteelle.

ELY-keskus ja Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ovat lausuneet asiasta 2.2.2018 päivätyn täydennyksen ja 14.3.2018 päivätyssä kuulutuksessa esitettyjen kokoluokkien perusteella. ELY-keskuksen tavoin, myös Lieksan kaupungin ympäristönsuojelusihteeri on 23.4.2018 päivättyä lausuntoa antaessaan tarkastellut asiaa edellä mainituilla toteuttamisvaihtoehdoilla. Valituksenalaisessa luvassa on kuitenkin myönnetty aallonmurtaja hakemuksessa (hakemuksen täydennys 2.2.2018) ja kuulutuksessa (14.3.2018) esitetystä poiketen suurempana rakenteena.

2. Aallonmurtajan rakentamisaika

Aluehallintoviraston päätöksen perusteluissa todetaan, että hakijan omistaman Yläpihan ranta on ollut venesatamakäytössä jo 1800-luvulla, jolloin rantaan on rakennettu aallonmurtaja- ja laiturirakennelmia, ja niitä on siitä lähtien ollut rannassa jatkuvasti. Perusteluissa lisäksi muun ohella todetaan, että vesitaloushankkeen luvantarve määräytyy rakentamisaikaan voimassa olleen lainsäädännön ja rakentamisajankohdan olosuhteiden mukaan. Tarkemman selvityksen puuttuessa rakennelman historiatiedoista eri ajankohtina, on luvan saaminen aallonmurtajan pysyttämiseen hakijan oikeusturvan vuoksi perusteltua.

Päätöksestä ei käy ilmi mihin asiakirjoihin aluehallintovirasto viittaa. ELY-keskus hankki Maanmittauslaitokselta kyseiseltä alueelta 28.5.1979 otetun ilmakuvan (valituksen liite 3). Ilmakuvassa ei näy nyt kyseessä olevalla [REDACTED] tilan ranta-alueella aallonmurtajaa tai sen rakenteita. Nykyinen aallonmurtaja on siis rakennettu ainakin kyseisen päivän jälkeen. Muiden tilojen ranta-alueella mahdollisesti joskus olleilla aallonmurtajilla tai laiturirakenteilla ei ole merkitystä arvioitaessa nykyisen aallonmurtajarakenteelle haettavan luvan myöntämisedellytyksiä. Paikalla on ollut jonkinlainen aallonmurtajarakenne 2000-luvun alkupuolella, mutta sitä rakennetta on ranta-asemakaavan voimaantulon jälkeen oleellisesti muutettu ja laajennettu.

3. Hankkeen haitalliset vaikutukset kaavoitukseen, maisemaan ja vesiluontoon

Vesilain (587/2011, VL) 3 luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan lupa vesitaloushankkeelle myönnetään, jos hanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua. Aallonmurtajien kaavalliset ja maisemalliset vaikutukset molemmat jo yksinään aiheuttavat vähäistä suurempaa haittaa yleiselle sekä yksityiselle edulle, joten harkinta on suoritettava vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella.

Lupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon asemakaava vesilain 3 luvun 5 §:n 1 momentin mukaisesti. Kysymyksessä oleva aallonmurtaja sijaitsee Lieksan kaupunginvaltuuston 28.10.2002 hyväksymän [REDACTED] ranta-asemakaavan alueella (valituksen liite 4). Alue on kaavoitettu loma-asuntojen korttelialueiksi, venevalkama- sekä maa- ja metsätalousalueiksi. Ranta-asemakaavan yleisten määräysten mukaan rakennuspaikkojen luonnonmukaista rantaviivaa ei saa siirtää louhimalla. Tavanomaisten laiturirakenteiden rakentaminen sekä rannan kunnostaminen uimapaiikkaa ja/tai venepaikkaa varten on kuitenkin sallittua. Kiinteinä rakennelmina toteutettuna aallonmurtajat voidaan rinnastaa sellaiseen rannan muuttamiseen, joka on kaavamääräysten mukaan kielletty.

Aluehallintoviraston päätöksen perusteluissa todetaan, että kaavaa käsitellessä viranomaiset ovat hyväksyneet aallonmurtajan sijoittumisen ranta-asemakaava-alueelle, eikä aallonmurtajalle ole määrätty toimenpiteitä. Perusteluista ei kuitenkaan ilmene, mihin tämä tulkinta perustuu. Kaava-asiakirjoissa ei ole mainintaa kyseisestä aallonmurtajasta, eikä sitä ole myöskään piirretty tai muutoinkaan osoitettu kaavakarttaakaan. Koska kysymyksessä on hakijan toimesta ja tarpeita varten laadittu ranta-asemakaava, olisi aallonmurtaja mitä ilmeisimmin esitetty ja mainittu kaava-asiakirjoissa, jos se olisi ollut olemassa nykyisen rakenteen kaltaisena ranta-asemakaavan laatimisen aikana. Tämä olisi ainakin ollut hakijan oikeusturvan vuoksi perusteltua. Aallonmurtajaa on joka tapauksessa oleellisesti muutettu ja laajennettu ranta-asemakaavan voimassa olon aikana, jolloin se on käytännössä rakentunut kaavan hyväksymispäätöksen jälkeen.

Ranta-asemakaavaan on merkitty venevalkama (LV), joka sijaitsee kiinteistön Alapiha RN:o 19:30 alueella on noin 400 metrin etäisyydellä nyt kysymyksessä olevasta aallonmurtajasta (valituksen liite 5). Kaavassa osoitetun venevalkaman edustalle on myös rakennettu aallonmurtaja, jonka pituus on ilmakuvan perusteella noin 10 metriä ja leveys 4 metriä. Sen jatkona on rannan suuntaisesti vasemmalle suuntautuva noin 6 metriä pitkä jatko-osa. Kaavassa esitettyyn venevalkamaan on myös [REDACTED] omistamalle kiinteistölle Alapiha 19:30 määritelty rasitealueet autojen ja veneiden pitämiseen. Lisäksi kaavassa on osoitettu myös toinen venevalkama-alue saman tilan ranta-alueelle, johon on kaavamääräyksen mukaan myös mahdollista rakentaa venevalkaman käyttöä palvelevia rakenteita ja laitteita. Koska alueen rakentuminen perustuu ranta-asemakaavaan, on tarkoituksenmukaista sijoittaa toiminnot, kuten veneiden säilytys ja mahdolliset aallonmurtajat, niille varatuille alueille.

Maisemallisesti hallitseva aallonmurtaja ei kokonsa ja muotonsa puolesta sovellu ympäröivään luontoon ja maisemaan eikä se myöskään täytä ranta-asemakaavan määräyksiä. Aallonmurtaja muuttaa alueen vesiympäristöä, vähentää luonnon kauneutta ja ympäristön viihtyisyyttä. Nykyisen aallonmurtajan

suuri koko käy ilmi ELY-keskuksen 23.8.2019 ottamista valokuvista (valituksen liite 6). Edellä mainittujen perustelujen takia vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyt luvan myöntämisen edellytykset eivät tässä tapauksessa täyty.

4. Hankkeen intressivertailu

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiset luvan myöntämisen edellytykset eivät täyty, joten harkinta on siten suoritettava vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisen intressivertailun mukaisesti. Vesitaloushankkeelle voidaan myöntää lupa, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna yleisille tai yksityisille eduille koituviiin menetyksiin. Intressivertailussa otetaan huomioon vesilain 3 luvun 6 §:ssä ja 7 §:ssä ilmaistut hyödyt ja haitat täydennettynä vesilain 2 luvun 7 §:n periaatteella, jonka mukaan vesitaloushanke on toteutettava siten, ettei hankkeesta aiheudu vältettävissä olevaa yleisen edun loukkausta.

Vesilain 3 luvun 7 §:n 1 momentin mukaisesti vesitaloushankkeesta saatavana yleisenä hyötynä otetaan huomioon maa- tai vesialueen tuottavuuden tai käytettävyyden parantumisesta aiheutuva omaisuuden käyttöarvon lisääntyminen sekä hankkeen toteuttamisesta välittömästi saatava muu etu.

Hakija perustelee aallonmurtajien tarvetta veneiden suojaamisella suurelta avoselältä käyvältä tuulelta ja tuulen aiheuttamalta aallokolta. Hakija katsoo tarvitsevänsä useita erilaisia ja erikokoisia veneitä eri käyttötarkoituksia varten (kalastus, saariin pääsy). Hakijan mielestä on tarpeellista, että veneiden säilytyspaikka on suojaisa ja soveltuu suurempien matkaveneiden säilytykseen. Aallonmurtajilla voidaan yleisesti saavuttaa yksityisille eduille huomattavaa hyötyä. Aallonmurtajalla on usein varsinkin suurten vesistöalueiden avoselkien kohdalla mahdollista helpottaa rannan käyttöä ja vesistössä liikkumista. On kuitenkin huomioitava, että aallonmurtajien koon kasvaessa rakentamisesta saatava hyöty kuitenkin pienenee siitä yleiselle edulle koituvaa haittaa verrattuna.

Päätöksen perusteluiden mukaan aallonmurtajien on myös oltava riittävän suuria, jotta niillä voidaan varautua Pielisen vedenkorkeuden vaihteluihin, aallokon ja jäiden aiheuttamaan kuormitukseen. Aluehallintoviraston luvittamaa aallonmurtajaa on pidettävä tarpeeseen nähden pituudeltaan sekä leveydeltään liian suurena. Tavallisesti veneiden suojaamiseen voimakkaalta aallokolta ei tarvita näin suuria aallonmurtajia. Erilaisten veneiden määrä ei ole lähtökohtaisesti aina luvan myöntämisperuste ja tarve rakentaa näin suurta aallonmurtajaa. Luvanhakija ei ole perustellut useiden veneiden tarvetta muulla kuin metsänhoitotöillä ja kalastuksella. Hakija ei kuitenkaan ole esimerkiksi ammattikalastaja eikä siten tarvitse näin suurta määrää veneitä ammattinsa harjoittamiseen.

Tässä tapauksessa hankkeesta saatavat hyödyt koituisivat ainoastaan yksityiselle edulle eli luvanhakijalle. Hyötyjen vastapainoksi lupapäätöksen mukaisesti toteutetusta hankkeesta aiheutuu yksityiselle ja yleiselle edulle haittaa. Lupapäätöksen mukainen aallonmurtaja aiheuttaa haittaa vesiluonnolle, alueen luonnon kauneudelle ja ympäristön viihtyisyydelle. Alueen maankäyttö on ratkaistu voimassa olevassa ranta-asemakaavassa. Aallonmurtajasta aiheutuvaa

haittaa korostaa se, että ranta-asemakaavan mukainen venevalkama sijaitsee hakijan omistamalla maa-alueella. Luvan myöntämisperusteeksi ei riitä se, että luvanhakijan tulisi saada säilyttää kaikki veneensä oman mökkinsä läheisyydessä, varsinkin kun lähistöllä sijaitsee asemakaavan mukainen venevalkama, jossa myös on aallonmurtaja. Vesilain mukaisen luvan myöntämisen edellytyksenä olevassa intressivertailussa lupahakemuksen kohteena olevan hankkeen hyötyjä ja haittoja on arvioitava suhteessa toisiinsa. Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti yleisille tai yksityisille saatavan hyödyn on oltava huomattava yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin nähden. Hakemuksen mukaisilla aallonmurtajilla tai lupapäätöksen mukaisella massiivisella aallonmurtajalla saatavaa hyötyä ei voida pitää huomattavana hankkeesta yleisille ja yksityisille eduille koituviin menetyksiin verrattuna, koska esimerkiksi tilan [REDACTED] järkipäätös hyväksikäyttö ei tässä tapauksessa vaadi näin suurta aallonmurtajaa.

Vesilain 2 luvun 7 §:n mukaan vesitaloushanke on toteutettava sekä vesivaroja ja vesialueita muutoin käytettävä siten, ettei siitä aiheudu vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta, jos hankkeen tai käytön tarkoitus voidaan saavuttaa ilman kustannusten koitutuonta lisääntymistä kokonaiskustannuksiin ja aiheutettavaan vahingolliseen seuraukseen verrattuna. Kyseisen säännöksen pääpaino on haitan välttämismääräsuhteudessa. Hakija on ollut lupaprosessin aikana valmis pienentämään suurempaa aallonmurtajaa 20–25 metrin pituiseksi sekä kaventamaan sen 3–4 metrin levyiseksi. Tämä osoittaa, että valituksenalaisessa luvassa myönnetyn aallonmurtajan pituus ja leveys on hakijan tarpeeseen nähden tarpeettoman suuri. Pielisen vedenkorkeuden vaihtelun takia ei ole tarpeellista rakentaa etenkin harjakorkeudeltaan 5 metrin levyistä aallonmurtajaa. Näin suurta hanketta voidaan pitää jo vesialueen pengertämisenä.

Aluehallintovirasto on myöntänyt [REDACTED] pysyvän käyttöoikeuden aallonmurtajan kohdalla olevaan noin 300 m²:n laajuiseen alueeseen Viensuun osakaskunnan hallinnoimasta yhteisestä vesialueesta (422-431-876-5). Pysyvään käyttöoikeuteen myönnetty alue kuvaa hyvin rakennelman massiivisuutta tavalliseen yksityisen maanomistajan tarvitseman aallonmurtajan kokoon verrattuna. Nykyisen aallonmurtajan suuri koko käy ilmi ELY-keskuksen 23.8.2019 ottamista valokuvista (valituksen liite 6). Aallonmurtajan alkukohdan voidaan katsoa alkavan nykyisestä kiinteistörajasta. Nykyinen aallonmurtaja on kiinteistörajasta mitattuna noin 25 metriä pitkä ja se on korkeimmillaan noin N2000 +95,20 (MW 94,00). Aallonmurtajalla ei ollut tarkastushetkellä tasaista harjatasannetta. Aallonmurtajan pohjan leveys oli leveimmillään noin 8 metriä. Muutoinkin sen rakenne oli erilainen kuin esimerkiksi vuonna 2012 hakemusasiakirjoissa esitetyissä valokuvissa.

Myös Lieksan kaupungin ympäristönsuojelusihteeri on 23.4.2018 päivätyssä lausunnossaan todennut, ettei hakemuksessa esitetyn kokoisen aallonmurtajan (molemmat vaihtoehdot) pysyttämiseen ole edelleenkaan perusteita. Lausunnossa todetaan, että yhden kiinteistön käyttötarkoituksiin olisi riittävä keskiveden mukaisesta rantaviivasta mitattuna enintään noin 10 metrin pituinen ja enintään noin 3 metriä leveä aallonmurtaja.

5. Hanketta koskevat määräykset

Vesilain 11 luvussa on säädetty hakemusmenettelystä. Vesilain 11 luvun 1 §:n mukaan hakemusasioden käsittelyyn lupaviranomaisessa sovelletaan hallintolain lisäksi tämän luvun säännöksiä. Päätöksessä on esimerkiksi annettava hanketta koskevat tarpeelliset 3 luvun 10–14 §:n mukaiset määräykset sekä muut määräykset siitä, miten hanke on toteutettava. Päätöksessä on myöskin vastattava lausunnoissa ja muistutuksissa tehtyihin yksilöityihin vaatimuksiin (VL 11:21). Aluehallintoviraston päätöksen lupamääräyksessä 1 on määritelty aallonmurtajan rakenteiden pituudet ja leveydet. Lupamääräyksessä ei ole määritelty aallonmurtajan tai sen eri osien korkeutta, eikä esitetty rakenteen leikkauspiirustuksia tai viitattu niiden osalta hakemusiakirjoihin. Koska aallonmurtajan rakenteesta ei ole yksityiskohtaisia piirustuksia, leveydellä tarkoitetaan ilmeisesti aallonmurtajan harjan leveyttä, ei aallonmurtajan pohjan enimmäisleveyttä. Rakenteen korkeuden määrittäminen on tärkeää esimerkiksi hankkeen aiheuttamien maisemahaittojen minimoimiseksi. Sijainnin osalta päätöksessä on viitattu aluehallintovirastolle toimitetun lupahakemuksen liitteenä olevaan asemapiirroksen.

Aallonmurtajarakenteen lainmukaisuuden valvonnan kannalta on erittäin tarpeellista, että päätöksessä määritellään myös rakenteet yksiselitteisesti ja siinä viitataan riittävän yksityiskohtaisiin rakennepiirustuksiin, jotka on lisäksi sidottu vedenkorkeuteen (MW). Valituksenalaisella päätöksellä on pysytetty kyseessä oleva aallonmurtaja lupamääräyksessä 1. ilmenevällä tavalla. Nykyinen 23.8.2019 ELY-keskuksen tarkastuksella todettu aallonmurtaja on pienempi kuin mitä lupamääräyksen 1 mukaan olisi mahdollista toteuttaa. Käytännössä kyseessä olevalla luvalla sallittaisiin olemassa olevan aallonmurtajan pysyttäminen ja sen merkittävä laajentaminen lupamääräyksessä esitettyihin mittoihin. Jo nykyinenkin rakenne on tässä tapauksessa liian suuri, eivätkä luvan myöntämisen edellytykset täyty nykyisenkään rakenteen osalta edellä mainittujen haittavaikutuksien perusteella. Jos aallonmurtaja toteutettaisiin nykyisen kaltaisena kiilamaisena rakenteena ja sen harjan leveys olisi luvassa sallittu 5 metriä, niin aallonmurtaja laajentuisi merkittävästi nykyisestä, jo massiivisesta rakenteesta entisestään. Tällaista rakennetta ei tässä tapauksessa ole tarvetta pysyttää/rakentaa esimerkiksi veden tai jään aiheuttaman rikkoutumisvaaran takia.

ELY-keskus on valituksen perusteluissa käynyt läpi myös pienempään aallonmurtajaan liittyvää hallintopakkoprosessia ja sen uudelleen käynnistämisen tarvetta.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Lieksan kaupungille on varattu tilaisuus antaa vastine valituksen johdosta. Vastinetta ei ole annettu.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on antanut valituksen johdosta lausunnon, jossa on todettu muun muassa, että [REDACTED] on 2.2.2018 päivätyssä täydennyksessään esittänyt, että ”jäljempänä esitetyn perusteella hakijan näkemysten mukaan ensisijaisesti tulee myöntää lupa aluehallintoviraston päätöksen 48/2015/2 mukaisesti aallonmurtajan pysyttämiseen, kuitenkin siten, että aallonmurtajaa lyhennetään 25 metriin ja kavennetaan 4 metriin. Toissijaisesti,

mikäli aallonmurtajan pysyttämistä sellaisenaan ei pidettäisi mahdollisena, hakija katsoo, että aallonmurtajaa voidaan lyhentää 20 metrin pituiseksi ja kaventaa se 3 metrin levyiseksi. Ensin tulee kuitenkin huomioida Vaasan hallinto-oikeuden esittelijän em. päätöksiin jättämät eriävät mielipiteet ja tutkia luvan myöntämisen edellytykset aiemman aluehallintoviraston päätöksen mukaisena uudestaan.”

2.2.2018 päivätyn täydennyksen perusteella hakijan on katsottava tarkoittaneen, että asiassa tuli ensisijaisesti tutkia luvan myöntämisen edellytykset aluehallintoviraston aiemman päätöksen 18.9.2015 nro 48/2015/2 mukaiselle aallonmurtajalle. Asiakirjoista saadun selvityksen perusteella aluehallintovirasto katsoi, että edellytykset luvan myöntämiselle olivat olemassa päätöksen perusteluista tarkemmin ilmenevin syin.

Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on antanut valituksen johdosta vastineen, jossa on todettu, että Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen valituksessa esitetyt vaatimukset ovat hyvin perusteltuja eikä niihin ole huomautettavaa.

on antanut vastineen ja sen täydennyksen, joissa on todettu muun muassa, että tila on teettänyt rantakaavan varmistaakseen käytön tulevina vuosina myös saarikiinteistöjen osalta. Työt saarissa ajoittuvat pääosin kesäaikaan, jolloin kulkuvälineenä ovat työveneet. Veneet ovat niin kookkaita, ettei niitä voida vetää rannalle päivittäin. Aallonmurtaja on rakennettu 1800-luvulla, jolloin viranomaislupia ei ole tarvittu. Nykyinen rantakaava mahdollistaa kyseisten rakennelmien käytön ja ylläpidon. Hakija omistaa rannan aallonmurtajan molemmin puolin.

Pielisen vedenpinnan korkeus vaihtelee vuosien ja vuodenaikojen mukaan. Korkein erotus alimman ja korkeimman pinnan osalta on 164 cm, joka on mitattu Kutkutsaassa. Valituksessa on väitetty, ettei aallonmurtajaa ole havaittavissa 28.5.1979 otetussa ilmakuvassa. Tämä ei todista, etteikö aallonmurtaja olisi tuolloin ollut paikallaan, koska kevättulva on mahdollisesti nostanut vedenpinnan niin korkealle, ettei aallonmurtaja ole erottunut veden alta. Vesiraja rannalla puhuu sen puolesta.

Valituksessa on haluttu pienentää aallonmurtajan pituutta ja leveyttä. Jos aallonmurtaja olisi 10 metriä pitkä, se sijoittuisi matalan veden aikana kuivalle maalle ja korkean veden aikana käyttökelttomana saarekkeena, joka ei suojaisi aallokolta. Pielisen selällä syntyy suurta aallokkoa ja talvisin ahtojäättä, joiden takia aallonmurtajan on oltava niin vahva että se kestää aallot ja ahtojäät. Aallonmurtaja ei vaikuta Pielisen veden virtauksiin tai sen laatuun. Aallonmurtaja ei aiheuta haittaa tai loukkaa yksityistä tai yleistä etua, vesiluontoa, alueen luonnonkauneutta tai ympäristön viihtyisyyttä.

Hakija haluaa turvata omien elinehtojensa säilymisen maaseudulla. Aallonmurtajan pituuden tulee olla vähintään 30 metriä ja leveyden 5 metriä, jonka lisäksi aallonmurtajan päässä tulee olla sen länsipuolella noin 5 metriä pitkä ja kolme metriä leveä rannansuuntainen osa. Aallonmurtajan korkeuden tulee olla samalla korkeudella kuin Pielisen korkean veden pinta.

Vastineeseen on liitetty kuvia hankkeen sijaintipaikalta.

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on antanut vastaselityksen, jossa on todettu muun muassa, että [REDACTED] on vastineessaan todennut, että laituri/aallonmurtaja on rakennettu 1800-luvulla. Valituksen liitteenä olevasta vuonna 1979 otetusta ilmakuvasta [REDACTED] on todennut, ettei aallonmurtajaa erota veden alta kevättulvan takia. Veden korkeus kuvaushetkellä (28.5.1979) oli N2000 +94,39 m, joten se on ollut pitkänajan keskiylivedenkorkeutta (94,62 m) alempana. Näin ollen vesi ei ole ollut kuvaushetkelläkään poikkeuksellisen korkealla. Kyseisestä kuvasta on havaittavissa esimerkiksi lähialueella silloin olleet aallonmurtajat ja laiturirakenteet, joten ELY-keskuksen näkemyksen mukaan nyt kyseessä oleva aallonmurtaja näkyisi kuvasta ainakin osittain myös korkean veden aikana. Aallonmurtajaa tai laiturirakenteita ei näy myöskään vuonna 1940 otetusta ilmakuvasta, jonka kuvaushetkellä vesi on todennäköisesti ollut matalalla. Vastaselityksen liitteenä on tarkennus vuoden 1979 ilmakuvasta, jossa lähialueen laituri/aallonmurtaja rakennelmat näkyvät kuvan vasemmassa ylänurkassa sekä vuonna 1940 otettu ilmakeku alueesta.

Alueen maankäyttö ja sen rakentaminen on ratkaistu yksityiskohtaisessa voimassa olevassa ranta-asetmakaavassa. Yhtä tilaa palvelevana hankkeena aallonmurtaja muuttaisi alueen luonnetta siinä määrin, ettei se enää vastaisi kaavassa alueelle osoitettua rannan käyttöä, erityisesti huomioiden kaava-alueella osoitettujen venevalkamien hyödyntämismahdollisuudet. Ottaen huomioon ranta-asetmakaavan tavoitteet, hankkeen kaavamääräysten vastaisuuden ja sitä kautta hankkeesta yleiselle edulle aiheutuvat haitalliset vaikutukset, ei hankkeesta hakemustilalle koituvaa hyötyä ole yleiseltä kannalta katsottuna pidettävä huomattavana siitä aiheutuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen nähden.

ELY-keskus on käynyt 10.10.2019 paikan päällä tarkastamassa tilanteen [REDACTED] [REDACTED] 4.10.2019 tekemän ilmoituksen johdosta. Tarkastuksella on havaittu, että pienempi aallonmurtaja, joka näkyy vielä valituksen liitteessä 6, oli nyt poistettu. Lisäksi tarkastuksella on havaittu, että nyt käsiteltävänä olevaa suurempaa aallonmurtajaa oli osittain muutettu edellisen ELY-keskuksen tekemän käynnin (23.8.2019) jälkeen. Aallonmurtajaa oli hieman levennetty sekä aallonmurtajan päätyosaa ja sen rannansuuntaista osaa korotettu (liite 3).

Pielisen vedenkorkeus on vuonna 2019 ollut poikkeuksellisen alhaalla. Tarkastuskäynnillä 10.10.2019 vedenkorkeus oli +93,58 m (N2000), joka on 32 cm kyseisen ajankohdan (10.10.2019) keskivedenkorkeutta matalammalla ja 42 cm koko vuoden keskivedenkorkeutta matalammalla. Aallonmurtajan kokoa suunnitellessa ja asiaa tarkasteltaessa tulisikin huomioida esimerkiksi purjehduskauden (1.5–31.10) aikaiset vedenkorkeudet. Pielisellä purjehduskauden vedenkorkeuden keskiarvo (1911–2019) on N2000 +94,27 m (maksimi 95,64 m ja minimi 93,01 m).

Vaasan hallinto-oikeus on aikaisemmassa päätöksessään (30.6.2017, 17/0239/2) todennut nyt kyseessä olevan aallonmurtajarakenteen osalta, ettei sille voida myöntää lupaa edes intressivertailun perusteella. Olosuhteet eivät ole muuttuneet, eikä asiassa ole tullut ilmi muutakaan, minkä perusteella lupaharkinnassa tulisi päätyä toisenlaiseen ratkaisuun.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoo aluehallintoviraston päätöksen ja hylkää hakemuksen.

Sovellettavat oikeusohjeet

Vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan vesitaloushankkeella on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyttä, 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, 3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä tai kulttuuriarvoja taikka vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön, 4) aiheuttaa vaaraa terveydelle, 5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä, 6) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa kalastukselle tai kalakannoille, 7) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vesiliikenteelle tai puutavaran uitolle, 8) vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen tai 9) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua.

Vesilain 2 luvun 7 §:n mukaan vesitaloushanke on toteutettava sekä vesivaroja ja vesialueita muutoin käytettävä siten, ettei siitä aiheudu vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta, jos hankkeen tai käytön tarkoitus voidaan saavuttaa ilman kustannusten kohtuutonta lisääntymistä kokonaiskustannuksiin ja aiheutettavaan vahingolliseen seuraukseen verrattuna.

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan lupa vesitaloushankkeelle myönnetään, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Vesilain 3 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon asemakaava.

Vesilain 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta yleiselle edulle aiheutuvia hyötyjä ja menetyksiä arvioidaan yleiseltä kannalta. Arvioinnissa voidaan käyttää raha-arvoa, jos hyödyn tai menetyksen suuruus voidaan määrittää rahassa.

Vesilain 3 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta saatavana yksityisenä hyötynä otetaan huomioon maa- tai vesialueen tai muun omaisuuden tuottavuuden tai käytettävyyden parantumisesta aiheutuva omaisuuden käyttöarvon lisääntyminen sekä hankkeen toteuttamisesta välittömästi saatava muu etu.

Saman pykälän 2 momentin mukaan hankkeesta aiheutuvana yksityisenä menetyksenä otetaan huomioon 1) hakijalle myönnettävät käyttö- tai lunastusoikeudet, 2) kustannukset sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on hankkeen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianosaisen kanssa, ja vas-

taavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannukset sekä 3) muut hankkeeseen osallistumattomalle taholle ja tässä laissa tarkoitettulle ojituksen passiiviosakkaalle aiheutuvat menetykset.

Vesilain (257/2017) 11 luvun 10 §:n 1 momentin mukaan hakemuksesta on tiedotettava kuulutuksella, joka julkaistaan lupaviranomaisen ilmoitustaululla ja hankkeen vaikutusalueen kuntien ilmoitustaululla. Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, kuulutus on lisäksi julkaistava lupaviranomaisen ja kuntien internetsivuilla. Kuulutuksesta on käytävä ilmi, mitä muistutuksia tehtäessä ja mielipiteitä ilmaistaessa on noudatettava. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kuulutuksen sisällöstä ja sen julkaisemisesta.

Vesiasioista annetun valtioneuvoston asetuksen 21 §:n mukaan sen lisäksi, mitä vesilain 11 luvun 10 §:n 1 momentissa säädetään, lupahakemusta koskevasta kuulutuksesta on käytävä ilmi 1) hakijan nimi ja yhteystiedot, 2) kuvaus hankkeesta, 3) hankkeen sijainti, 4) tiedot hankkeen olennaisista vaikutuksista, 5) tieto hakemusasiakirjojen nähtävilläpidosta, 6) tieto mahdollisesta julkisesta kuulemisesta.

Vesilain 19 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan vesilaissa tarkoitettuun hankkeeseen tai toimenpiteeseen, jonka täytäntöönpano on laillisesti aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä, jollei tässä luvussa muuta säädetä.

Perustelut

Asiassa on valituksessa esitettyjen vaatimusten perusteella ratkaistavana kysymys siitä, mitä hakijan on katsottava tarkoittaneen aluehallintovirastolle esitettyssä hakemuksen täydennyksessä ja onko hakemuksen tarkoittamalle aallonmurtajalle myönnetty vesitalouslupa kumottava ja hakemus hylättävä.

Hakija on 2.2.2018 päivätyssä hakemuksensa täydennyksessä esittänyt, että ensisijaisesti tulee myöntää lupa aluehallintoviraston päätöksen nro 48/2015/2 mukaisesti aallonmurtajan pysyttämiseen, kuitenkin siten, että aallonmurtajaa lyhennetään 25 metriin ja kavennetaan 4 metriin. Toissijaisesti, mikäli aallonmurtajan pysyttämistä sellaisenaan ei pidettäisi mahdollisena, aallonmurtajaa voidaan lyhentää 20 metrin pituiseksi ja kaventaa se kolmen metrin levyiseksi. Hakija on todennut toissijaista vaatimusta koskevassa kohdassa lisäksi, että ensin tulee kuitenkin huomioida Vaasan hallinto-oikeuden esittelijän päätöksiin jättämät eriävät mielipiteet ja tutkia luvan myöntämisen edellytykset aieman aluehallintoviraston päätöksen mukaisena uudestaan. Hallinto-oikeus katsoo, että hakemuksella on tarkoitettu aluehallintoviraston 18.9.2015 antaman lupapäätöksen nro 48/2015/2 mukaista rakennelmaa, joka on noin 30 metriä pitkä ja noin 5 metriä leveä, ja jonka jatkona on rannansuuntaisesti oikealle suuntautuva noin 5 metriä pitkä jatko-osa.

Asiakirjoista ilmenevästi aluehallintovirasto on 14.3.2018 kuuluttanut hanketta koskevan hakemuksen siten, että täydennetyn hakemuksen pääasiallisen sisällön osalta on todettu, että lupaa haetaan aallonmurtajan pysyttämiseksi ensisijaisesti siten, että sitä lyhennetään 25 metriin ja kavennetaan neljään metriin.

Toissijaisesti, mikäli aallonmurtajan pysyttämistä sellaisenaan ei pidetä mahdollisena, aallonmurtaja voidaan lyhentää 20 metrin pituiseksi ja kaventaa kolmen metrin levyiseksi. Hallinto-oikeus toteaa, että koska hakijan on katsottava tarkoittaneen hakemuksen täydennyksessään myös aiemman lupahakemuksen mukaista 30 metriä pitkää aallonmurtajaa, olisi kuulutuksessa tullut mainita myös aiemman hakemuksen mukaiset tiedot rakennelmasta siten kuin vesilain 11 luvun 10 §:n 1 momentissa ja vesiasioista annetun valtioneuvoston asetuksen 21 §:ssä edellytetään.

Aluehallintovirasto on valituksenalaisen päätöksen perusteluissa todennut, että hakijan tilalla on ollut aallonmurtaja samassa paikassa 1800-luvulta lähtien, jolloin voimassa olevan lainsäädännön mukaan mainitut rakennelmat eivät ole edellyttäneet viranomaislupaa ja että hakija on voinut ilman vesilain mukaista lupaa pitää vesistöön tehtyä rakennelmaa käyttötarkoitustaan vastaavassa kunnossa. ELY-keskus on valituksessaan ja vastaselityksessään esittänyt ilmakehämateriaalia vuosilta 1940 ja 1979, joiden perusteella paikalla ei ole sijainnut aallonmurtajaa tai laituria hakemuksessa esitetyllä tavalla. Hallinto-oikeus toteaa, ettei asiassa ole saadun selvityksen perusteella kysymys olemassa olevan rakennelman pysyttämisestä vaan hakemuksen tarkoittamaa aallonmurtajaa on pidettävä uutena vesitaloushankkeena. Asiassa ei ole esitetty selvitystä, jonka mukaan aallonmurtajan rakentaminen olisi laillisesti aloitettu ennen vesilakien (264/1961 ja 587/2011) voimaantuloa, tai että 2000-luvun alussa aloitetulle rakentamiselle olisi haettu tai myönnetty vesilain (264/1961) mukainen vesitalouslupa. Hankkeen luvan tarvetta ja luvan myöntämisen edellytyksiä on siten tarkasteltava hakemuksen vireilletulon ajankohtana voimassa olleiden säännösten perusteella. Asiakirjoista ilmenevästi hanketta koskeva ensimmäinen hakemus on pantu vireille 19.6.2012. Vesilaki (587/2011) on tullut vesilain 19 luvun 1 §:n 1 momentin nojalla voimaan 1.1.2012. Näin ollen hankkeeseen on sovellettava voimassa olevaa vesilakia.

Vesitalouslupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon asemakaava. Aluehallintovirasto on perustellut valituksenalaista päätöstään toteamalla, että ranta-asemakaavaa käsiteltäessä viranomaiset ovat hyväksyneet aallonmurtajan sijoittumisen rantakaava-alueelle, eikä aallonmurtajalle ole määrätty toimenpiteitä. Asiassa saadun selvityksen mukaan alueen maankäyttö on ratkaistu Lieksan kaupunginvaltuuston 28.10.2002 hyväksymässä [REDACTED] ranta-asemakaavassa. Alue on kaavoitettu loma-asuntojen korttelialueiksi, venevalkama- sekä maa- ja metsätalousalueiksi. Ranta-asemakaavan yleisten määräysten mukaan rakennuspaikkojen luonnonmukaista rantaviivaa ei saa siirtää louhimalla. Tavanomaisten laiturirakenteiden rakentaminen sekä rannan kunnostaminen uimapaiikkaa ja/tai venepaiikkaa varten on kuitenkin sallittua. Hallinto-oikeus toteaa, ettei alueen voimassa olevasta ranta-asemakaavasta ilmene aluehallintoviraston mainitsemaa suostumusta kaavasta poikkeamiseen hankkeen toteutuspaikalla. Viranomaisten mahdollisesti antamalle hiljaiselle hyväksynnälle ei voida antaa merkitystä asian oikeudellisen arvioinnin kannalta.

Vesitalouslupia koskevassa oikeuskäytännössä on tavanomaisen laiturirakennelman enimmäispituutena pidetty vakiintuneesti noin 10 metriä. Hakemuksessa tarkoitettuja 25 ja 20 metrin mittaisia aallonmurtajia ei siten voida pitää kokonsa puolesta tavanomaisina laitureina, joita ranta-asemakaavan määräyksessä on tarkoitettu. Vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentissa on säädetty vesitaloushankkeen yleisestä luvanvaraisuudesta siten, että vesitaloushankkeella on

oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muun muassa muuttaa vesistön virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä ja tämä muutos esimerkiksi melkoisesti vähentää luonnon kauneutta tai ympäristön viihtyisyyttä. Hallinto-oikeus toteaa, että ottaen huomioon rakennelman koko, kiinteä kiviperustainen rakennustapa sekä sijainti, on hankkeen katsottava muuttavan alueen rantaa ja vesiympäristöä siten, että sen on katsottava olevan luvanvarainen vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Vesilain mukaisen rakentamisluvan myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Luvan myöntämisen edellytyksiä arvioidaan siten hyöty-haitta-vertailun eli intressivertailun perusteella. Hallinto-oikeus on ottanut intressivertailussa huomioon sekä aluehallintoviraston valituksenalaisella päätöksellä myönnetyn aallonmurtajan että hakemuksessa mainitut vaihtoehdot aallonmurtajalle. Asian oikeudellisessa arvioinnissa ei sen sijaan ole tarkoituksenmukaista käsitellä vaihtoehtona ELY-keskuksen valituksessaan esittämän toissijaisen vaatimuksen mukaista 10 metriä pitkää aallonmurtajaa, ottaen huomioon hakijan hakemuksessaan ja vastineessaan esittämät seikat hankkeen tarkoituksesta ja hyödystä hakijalle.

Hankkeesta on katsottava olevan hyötyä hakijan yksityiselle edulle siten, että aallonmurtaja antaa suojaa hakijan veneille avoimelta järvenselältä käyvältä tuulelta ja kovalta aallokolta. Hakija on ilmoittanut tarvitsevansa veneitä muun muassa päästökseen tekemään metsänhoitotöitä saarissa sijaitsevilla kiinteistöillä. Hallinto-oikeus toteaa, että kuten aiemmassa Vaasan hallinto-oikeuden hanketta koskevassa ratkaisussa on todettu, sekä luvan saanut rakennelma että hakemuksessa tarkoitettut vaihtoehdot aallonmurtajalle heikentävät veden virtausta rakennelman välittömässä läheisyydessä sekä muuttavat vesialuetta ja maisemaa suuren kokonsa ja kiinteän rakenteensa takia. Aallonmurtajalla on siten katsottava olevan kielteisiä vaikutuksia myös luonnon kauneuteen ja ympäristön viihtyisyyteen. Ottaen huomioon rakennelman asemakaavan vastaisuuden sekä siitä yleiselle ja yksityiselle edulle aiheutuvan haitan sekä sen seikan, että hakijan kiinteistön Alapiha rannassa sijaitsee veneiden ja autojen pitämiseen osoitettu rasitealue, ei hankkeesta hakijan yksityiselle edulle koituvaa etua ole pidettävä huomattavana verrattuna siitä aiheutuviin menetyksiin. Aallonmurtajalle ei voida siten myöntää vesilain tarkoittamaa lupaa.

Edellä mainituin perusteluin aluehallintoviraston päätös on kumottava ja hakemus hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Lieksan kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta yleisessä tietoverkossa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku

Vesilain 15 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n perusteella. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **5.7.2021**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Janne Marttila ja Riitta Riihimäki sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Kirsti Poikonen.

Janne Marttila

Kirsti Poikonen

Riitta Riihimäki

Hallinto-oikeuden esittelijä

Riikka Salo

Toimituskirjan antaja:

Laura Leinonen
ma. lainkäyttösihteeri

Jakelu

Päätös ja maksu Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, sähköisesti
maksutta

Jäljennös maksutta

Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Lieksan kaupunki

Lieksan kaupunginhallitus

Itä-Suomen aluehallintovirasto, sähköisesti
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus, sähköisesti

ARS / LL

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaan-
nista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>